

Viața, ALTORA

CAROLINA VOZIAN

cl. a XI-a, Liceul Academiei de Științe a
Moldovei, mun. Chișinău

Ce înseamnă pentru unii o viață de om? Pentru cei care se cred atotputernici, pentru cei care se cred în stare să conducă un suflet, să-l robotizeze? Milioane de oameni, din diferite țări, în diferite timpuri au devenit prizonierii sistemelor de guvernare, li s-a șters rațiunea și conștiința cu un simplu clic al celor „de la putere”, au devenit păpuși de teatru care, în numele carierei, erau gata să și-o trădeze și pe mama. Dar au existat și cei care nu s-au resemnat, cei pentru care sfârșitul a avut o altă întorsătură...

Meditam la toate astea privind filmul „Das Leben der Anderen”, în traducere din germană „Viața altora” (regizor Florian Henkel von Donnersmarck). Un film premiat cu Oscar în 2007 pentru cel mai bun film în limba străină și nominalizat la 11 categorii la Globul de Aur. Acțiunea are loc în anul 1984, în Germania de Est, și se concentrează pe îngrozitorul sistem de observare, supraveghere a scriitorilor și a oamenilor de cultură de către STASI (serviciul german de securitate). Acest fenomen al urmăririi, violării intimității era absolut secret și erau supravegheați majoritatea intelectualilor influenți, care făceau parte din elita mondenă. Dincolo de contextul politic al locului și epocii însă, filmul scoate în evidență practici comune atât dictaturilor, guvernărilor semiautoritare, cât și democrațiilor liberale (inclusiv „tinerelor” democrații eurocentriste din România și Moldova). Personajul principal este căpitanul Gerd Wiesler – un rol de excepție jucat de actorul Ulrich

Muhe (întâlnești rar un personaj care la începutul filmului te face să-l urăști, iar în final te impresionează). Locotenent-colonelul Grubitz (Ulrich Tukur) îi atribuie căpitanului Wiesler (la ordinul ministrului, evident!) funcția de a-i spiona pe dramaturgul Georg Dreyman (Sebastian Koch) și pe iubita acestuia, marea actriță Christa Maria Sieland (Martina Gedeck, care a completat lista actrițelor mele preferate după ce am vizionat filmul). Adevărul e că ministrul culturii al partidului, Bruno Hempf (Thomas Thieme),

pune ochii pe prietena lui Dreyman, Christa Maria, și astfel folosește influența STASI pentru a-l face pe dramaturg una cu pământul și a obține femeia dorită înlăturând rivalul (era simplu, cu puterea pe care o dețineau membrii de partid, să obțină orice doreau chiar distrugând destine umane). Wiesler își dă seama din start care e motivul

real din spatele supravegherii și, intrând în lumea creatorului, realizează goliciunea și nimicnicia existenței sale, care cu anii a devenit un simplu instrument STASI. Deși comunist, Dreyman este indignat de modul în care colegii săi sunt tratați de către stat (majorității din ei le era interzisă activitatea culturală). Cei care nu se conformau regulilor partidului erau privați de drepturile de autor.

Dramaturgul publică un articol anonim într-o revistă din Germania de Vest, în care critică mârșăvia po-

litică din stat. Însă, odată ce a riscat, trebuie să își asume consecințele. Christa Maria este arestată și dezvăluie securității adevărul despre iubitul său. Gest îngrozitor, când mă gândesc că cei mai dragi oameni erau gata să trădeze pentru carieră. Însă, chiar dacă toți jucau pe strunile partidului de guvernare, căpitanul Wiesler merge împotriva regulilor, înțelegând că existența umană, de fapt, este altceva decât supunere și mecanizare a personalității.

Patru ani mai târziu un eveniment crucial zguduie populația germană – căderea Zidului Berlin. Atunci toate dosarele secrete STASI se descoperă și Dreyman, căruia sistemul i-a tăiat viața în două, află că agentul STASI „HWG XX/7”, de fapt, i-a salvat existența. Profund mișcat, își exprimă sincera recunoștință...

Filmul e foarte pur, tehnic vorbind, ceea ce de facto e tactica filmelor germane – să fie bine ritmate și structurate, încât melodiile se combină desăvârșit cu textul. Am apreciat la justa valoare coloana sonoră.

Viața umană: scriitorii din toate timpurile au încercat să scrie despre ea, să o definească. Fiecare dintre noi și-a pus măcar o dată întrebarea pentru ce trăiește, care e rostul său în imensitatea universului, cum a schimbat sau va schimba lumea, de ce el/ea mai există. Pentru organele de stat din Germania și din multe alte țări această întrebare era din start hotărâtă. Ei făceau planul vieții umane. Ei mutilau destine și transformau lumea într-un mediu favorabil ideilor lor bolnave și utopice.

